

dostajajoča se izpremembe ministerske naredbe od 14. maja 1873. l. (V. d. z. N. 71) o zasnovi in vedenju registrov za obrtne in gospodaske zadrughe.

Na mesto §§ 2. in 18. izdane ministerke naredbe v izvršenju zakona 9. aprila 1873 („V. d. z.“ Nr. 70) o obrtnih in gospodarskih zadrugah od 14. maja 1873. (V. d. z. Nr. 7) o zasnovi (napravi) in vedenju registra o zadrugah, stopijo z dne objavljenja te naredbe naslednje določbe:

§ 2.

Vsa v zgorej omenjenem zakonu predpisana oglašenja o vpisanju v registre o zadrugah naj se stavijo v protokol pri trgovskem sodišči ali osebno ali pa v obliki, poverjeni (potrjeni) od sodišča ali notarja.

Pooblaščenci so točno takisto dolžni predložiti potrjeno pooblaščenje.

Sodiščno ali notarijalno potrjenje pa ni potrebno ako se kaže na oglašenju ali pooblastilu firmi predpisani podpis, ali ako se podpisi podpisavših se oseb uže hranijo v potrjeni obliki pri registerskih aktih trgovskega sodišča.

§ 18.

Pri kontroli oglašenja naj se obrača posebno zanimanje na to, da bi bili pravo prosilca v doseženje vpisanja brez vsake sumnje, in da bi pristnost priloženih zasebnih dokumentov, potrebnih v ta namen, bila dokazana s podpisi, poverjenimi od sodišča ali notarja.

Vendar pa je v dokazanje sklepa občnega zbora, načelnštva, nadzorništva ali drugega katerega koli organa združnega dovolj — ako to ne nasprotuje pravilom — prijavljenje kopije iz protokola, potrjene s firmo soglasno predpisanju, ako se podpisi podpisavših se uže hranijo pri registerskih aktih trgovskega sodišča v poverjeni obliki.

Ako poverjeni podpisi niso priloženi po sodnijsko ali notarijalno, je sodišče dolžno preveriti se v pristnosti s primerjanjem s poverjenimi podpisi, hranečimi se pri registerskih aktih.

§ 19.

Kar se pa dostaje notranjega izdelovanja gledé na združne registre, uporablja se smisel pravil označenih §§ 18—21, potem v §§ 23, 24 in 26, ministerskih naredeb od 9. marca 1863. l. (V. d. z. Nr. 27) o izdelovanju trgovskega registra.

Bacquehem, s. r, Schönborn, s. r. Wurmbrandt, s. r.

Važnost te nove naredbe tiči v 3. odstavku drugega paragrafa. Važna pa je ona nova naredba radi tega, ker vsled nje so oglašenja za vpisanje v registre bolj prosta in ceneja.

Vsled 3. odstavka § 2. je končno rešeno vprašanje, katero je tekom celih 20 let provzročevalo trgovskim sodiščem samim mnogo sitnostij po vsej

državi, posojilnicam in konsumnim društvom pa velike stroške in veliko izgubo časa.

§ 16. zakona od 9. aprila 1873. l. o obrtnih in gospodarskih zadrugah se glasi: „O členih načelnštva je treba takoj po izvolitvah napraviti oglašenja v registerske zapisnike o zadrugah. K oglašenju treba je priložiti njih legitamacijo. Členi načelnštva so obvezani pred trgovskim sodiščem svojeručno podpisati se ali pa predložiti svoje podpise v poverjeni obliki.

Natanko takisto je treba postopati pri vsaki izpremembi v sestavi členov načelnštva ali odločenju namestnikov.“

(Konec sledi.)

Obrtnijske raznoterosti.

Kurjenje s petrolejem ima mnogo prednosti pred premogom in se vedno bolj razširja, a seveda za to morajo biti posebne priprave. Kurjava manj stane, ker ni treba ljudij, da bi petrolej devali na ogenj in pepel odnašati. Naredi se namreč, da petrolej sam po ceveh teče iz shrambe na ogenj. Pepela pa ni nič. Petrolej se ves razprši, ko priteče v peč, za to pa ni treba zanj tolikega prepiha in so zatorej dimniki lahko ožji. Posebno je petrolejsko kurjenje pripravno za rabo na ladijah.

Aluminij. Mislilo se je, da zmesi aluminija z drugimi kovinami ravno tako uporne proti morski vodi in kislinam, kot čisti aluminij. Preiskave ameriške mornarske uprave so pokazale, da se morska voda veliko hitreje loti aluminijevega bronca, v katerem je 6% bakra, kakor samega aluminija. — Nikel je tudi sam bolj uporen proti kislinam njega vsemseh. Samega se solitrova kislina le malo loti, če je pa v njem le malo bakra ali kobalta, se pa v njej le raztopi. — Popolnoma čisti cink se tako raztopi tudi v močni žvepleni kislini, navadni cink, v katerem je nekaj kadmija, bakra, svinca in indija, se pa še v razredčeni žvepleni kislini hitro stopi.

Kmetijstvo.

Nova pomoč kmetovalstvu.

Kmet steber državam. Države ljubijo red, so vstvarjene radi reda v človeški družbi in se le tedaj ob drže, ako so v stanu ta red obdržati. Od raznih stanov v državi pa tudi kmet najbolj red in mir ljubi in potrebuje. Radi tega so države na kmeta navezane in kmet na države. Da morejo države dobro vspevati, v to jim pomore kmet z davki in z vojaki, to so pa velika bremena, katera silno težko nosi, 1.) ker se mu raznih davkov včasih vendar le preveč naloži in 2.) ker se mu z vojaki odtegnejo pri poljskem delu najboljše moči. Ali ko bi drugih nalog kmet ne imel, bi še shajal. Toda na njegovih ramenih so dolgovi, večkrat neizmerno veliki dolgovi, katere je večkrat že podedoval ali v katere se je drugače zakopal brez lastne krivde. Dolgove pa je treba plačevati, ako ne naenkrat pa v obrokih. Vsaj odrajtavanje obresti se mu nikakor ne prizanese. Vrh tega ima kmet stroške za zavarovalnico in za druge vsakdanje potreščine, katere nikakor niso majhne. Če mu tudi v dobrih letinah ni treba živeža kupovati, pa ima strošk

z obleko, stroške z omiko svojih otrok in druge novo dobne izdatke, za katere v prejšnjih letih kmet ni vedel. Ako svojih poslopij ne popravlja, podere se mu stan za stanom, s tem ima navadno kaj velike stroške, ki so vselej neproduktivni, to je, odškoduje ga za nje nikakoršen dobiček od druge strani. Pa kaj bomo naštevati vse nadloge kmetijskega stanu! Vsaj že vsakdanji izrek: „Kmet je revež“ dovolj priča o njegovem neugodnem stanju, katero se osobito pri slabih letinah, uimah, živinski kugi, človeških boleznih in drugih nezgodah očitno pokaže. Radi tega tudi prijatelji kmetovalstva vedno premišlujejo, kako bi kmetu pomagali. Nekaj se povsodi stori za pospeh kmetovalstva; nekaj store kmetijske družbe s podružnicami, ko širijo poduk in dobra semena, stroje in druga sredstva med kmetisko ljudstvo razširjujejo in k varčnosti vspodbujajo. V pospeh kmetovalstva so kmetijske razstave, premovanja živine, razprodaja dobrih plemen po nizki ceni itd. Veliko se je koristilo v vinorodnih krajih, kjer je trta vsled trtne uši opešala, da so se začele nove trte deliti in dajati brezobrestno državna in deželna posojila.

Nova vlada hoče tudi pozorna biti na kmetovalstvo. Dokaz temu je že to, da je novi poljedelski minister grof Ledebur prvi izmed sedanjih ministrov stopil na pozorišče v državnem zboru.

Na predlog tega ministra je bil nedavno državni zbor skoraj soglasno sprejel zakon o državnih posojilih za izboljševanje zemljišč. Poročevalec gospodarskega odseka, vitez Mulewski, je navajal, da je bilo od l. 1868. do 1892. na dražbi prodanih 222.000 posestev, na katerih je bilo vknjiženega dolga 720 milijonov; pri prodajah se je skupilo le 472 milijonov, upniki pa so zgubili do 300 milijonov. Te številke naravnost kriče, da ne pretiramo, ko kličemo v svet: Usmilite se kmeta! V istini so razmere še žalostnejše, kajti v onih 25 letih še v mnogih deželah niso bile vrejene zemljiške knjige in torej statistika ne našteva vseh slučajev, ko je žalostno pel boben smrtno pesem tisočerim obupanim zemljiškim posestnikom.

Tako je samo na Kranjskem l. 1893. eksekutivnim potom bilo prodanih posestev za 363.127 gld., a nezadostno skupilo je znašalo 175.454 gld.

Te številke torej dalje dokazujejo, da vsled dolgov ne trpi le zadolženi kmet, marveč tudi slojevi prebivalstva, v obče narodno gospodarstvo. Te številke pa tudi zahtevajo, da morajo pričeti rešilno delo vsi merodajni faktorji, sicer propade tekom kratkih let ves kmetiški stan. To prepričanje so izražali vsi govorniki brez razlike političnih strank, dasi vsi niso bili zadovoljni z zakonom, trdeč, da je vrezan bolj za veleposestnike in da vlada zahteva previsoke obresti od izboljševalnih posojil.

Tudi mi trdimo, da ta posojila ne bodo rešila gospodarskega vprašanja, vendar pa upamo, da si bode marsikateri zemljiški posestnik z državnim posojilom izboljšal svoja zemljišča in tako tudi svoje gmotno stanje.

Načeloma najboljša stran novega zakona je, da pre-

bije dno nauku o brezmejni prostosti zadolževanja in da mu ta državni dolg bode vknjižen zemljišču, na ta način, da bode morala država ob slabih letinah čakati na povračilo.

Ta načelni razloček med navadnim posojilom in posojilom za določeno izboljševalne namene je jasno naglašal poljedelski minister grof Ledebur. Posojila bodo v prvi vrsti namenjena za osuševanje zemljišč ali pa za napeljevanje vode v suhe kraje. Ministerski predsednik je v svojem prvem govoru naglašal, da bode vlada podpirala slabejše in revnejše dežele, poljedelski minister pa je sedaj dostavil, da mora država v posameznih deželah podpreti revnejše dele poljedelskega prebivalstva, da si morajo olajšati težki boj za obstanek. Veleposestniki so si večinoma že sedaj sami pomagali, toda mali posestniki so bili doslej brez vse podpore in mnogokje tudi brez pouka. Marsikateri bi si bil rad pomagal, z veseljem izboljšal svoje posestvo, a nedostajalo mu je denarja. Novi zakon, pravi minister, bodi sam kažipot za prihodnost. Posojilo bode dobil posestnik za določen namen, kakor pri posojilnicah, dolg ne bode visel na zemljišču, temveč na dohodku, kar jedino je opravičeno.

Kmetijske raznoterosti.

Želod — krma za kokoši. Skušnje so pokazale, da je želod jako dobra krma za kokoši. Ko se jeseni nabere, dene se posušiti na peči in zmleti v moko. Nekaj te moke se pridene navadni krmi za kokoši, posebno je dobro, če se potrese v ostankih od mesnih jedij in krompirja, kateri se imajo dati kokošim. Tudi se lahko iz te moke izpeko majhni hlepčiki, ki se potem razmočijo v vodi in dajo mej drugo hrano kokošim. Kokoši, ki želod jedo rade neso.

Navajanje vode na travnike po zimi je škodljivo. Led, ki se naredi zamori travo. Zato naj se gleda da se travnik malo pred zimo posuši.

Poučni in zabavni del.

Varšavski spomini iz 1830. leta.

(Ruski spisal N. P. Makarov.)

II.

Nova teta z očmi različnega kalibra.

Za prihod Valerjana Makariča bilo je v vojašnici pripravljeno začasno stanovanje, sestavljeno iz dveh častniških stanovanj. Neko jutro sem se igral in begal za stavo z Andrejem po prostoru, ki je bil v sredi vojašničnih poslopij. K meni je pritekel Mičurinov sluga in rekel:

— Pojdite hitro domov; strijc je prišel.

V tek sem se spustil iz vojašnice. Pred hišo stal je ogromen ridvan t. j. voz s predkrovom, ves naložen s kovčegi, zaboji, vrečami, torbami in culami. Prišedši po stopnicah v nadstropje, kjer je bilo strijčevo začasno stanovanje, srečal sem v predsobi žensko; bila je mlada, malo zamolkla, a jako lepa črnolastka, z velikimi, črnimi,